

Број: Ж-БЛ-01-222/22

Дана: 17.06.2022. године

Парламент Федерације Босне и Херцеговине

Представнички дом

н/р секретара

Хамдије Чемерлића, број 2

Сарајево

Bosna i Hercegovina
Federacije Bosne i Hercegovine
ПАРЛАМЕНТ ФЕДЕРАЦИЈЕ
SARAJEVO

Примљено 30-06-2022			
Орг. јед.	Број	Прилога	Вриједност
01/c	82-	1657	20

Поштовани,

Омбудсмани Босне и Херцеговине су 2017. године одлучили да отворе предмет по службеној дужности, поводом писања принтаног медија "Дневни аваз", а у погледу права старатеља да, попут усвојилаца, имају право на плаћени допуст, на подручју Федерације БиХ. Из ових медијских навода произилази да је Влада Федерације БиХ прихватила иницијативу да усвојиоци добију право на плаћени допуст за вријеме периода прилагођавања дјецe, без обзира на узраст. Невладине организације указивале су на то да старатељи и усвојиоци имају ово право само ако је дијете узраста до једне године, што је по њима свакако дискриминаторског карактера у односу на старију дјецу, а којој је потребно више времена за прилагођавање на нову средину. Управо због тога, тражене су измјене Закона о раду Федерације БиХ, путем иницијативе 26 посланика Парламента Федерације БиХ. Невладине организације цијене постигнути напредак и дату иницијативу, али сматрају да и старатељима припада исто право на плаћени допуст, све у најбољем интересу дјецe. Влада Федерације БиХ свој став образлаже тиме да је период прилагођавања прописан Породичним законом ФБиХ, али не и Законом о старатељству. О цјелокупној проблематици, упознати су Комисија за људска права и слободе при Дому народа, Комисија за заштиту људских права и слобода при Представничком дому Парламента Федерације БиХ, као и Федерално министарство рада и социјалне политике. Омбудсмани су обавијестили поменута радна тијела с циљем да размотре сваку могућност да се заједничким залагањем и трудом унаприједи заштита права дјецe на подручју Федерације БиХ, те у вези с тим евентуално изједначе права старатеља и усвојилаца. Актом¹ од 4. јула 2017. Федерално министарство обавјештава Омбудсмани о свом ставу по овом питању. Наиме, према наводима надлежног министарства, када су у питању усвојиоци, министарство је мишљења да би се предложеним измјенама Закона о раду омогућило потенцијалним усвојиоцима да се потпуно посвете малољетном дјетету, остваре с њим квалитетну емотивну везу и тако задовоље потребе и интересе, те му олакшају период прилагођавања. У вези с тим, институт усвојења и институт старатељства два су различита института и не могу се поистовјећивати. Усвојење је посебан облик породичне правне заштите дјецe без родитеља или одговарајућег родитељског старања, док је старатељство облик заштите ван властите породице, које траје док постоје разлози за то. Сам смјештај

¹ Бр. 05-35/16-1779/17

дјетета у другу породицу дефинисан је Законом о старатељству² и Законом о основама социјалне заштите, заштите цивилних жртава рата и заштите породица с дјецом³. Облици старатељства се разликују, па тако хитно старатељство може трајати најдуже мјесец дана непрекидно, док повремено старатељство може трајати најдуже три мјесеца. Старатељи се припремају и едукују и добијају прописану старатељску накнаду и накнаду за издржавање старатеља. Због свега наведеног, Федерално министарство је става да је предметна иницијатива у погледу измјене чл. 70. Закона о раду ФБиХ основана само у односу на усвојиоце. Актом⁴ од 25. јула 2017. Комисија за заштиту људских права и слобода Омбудсманима доставља горе наведено изјашњење Федералног министарства и притом изражава отвореност за праћење реализације поступка предложених законских измјена. Омбудсмани прихватају образложено изјашњење Федералног министарства, али како протеклом времена није дошло до тражених измјена, актом од 20. јула 2020. позвано је дато министарство да обавијести Омбудсманима о евентуалним новим чињеницама и околностима у погледу предметне иницијативе и будућих измјена и допуна релевантних закона. Актом⁵ од 28. јула 2020. Федерално министарство рада и социјалне заштите наводи сљедеће: Влада Федерације БиХ препознала је потребу да се усвојиоцима омогући да се током периода прилагођавања прописаним Породичним законом посвете дјетету које усвајају. Изражена је спремност да се ово питање ријешити и иницирају измјене и допуне важећих прописа. Међутим, у конкретном случају потребно је направити одређене анализе и процјене утицаја прописа, с обзиром да се ради о системском питању у надлежности више институција. Ако би се кроз радноправно законодавство и утврдило право усвојиоца на плаћено одсуство за вријеме цијелог или дијела периода прилагођавања, остало би спорно питање финансирања овог права, тј. на чији терет ће падати накнада плате за вријеме коришћења допушта. Како се ради о праву које нужно не произилази из стања социјалне потребе, финансирање би евентуално требало бити везано за изворе у које (будући) усвојиоци редовно уплаћују порезе и доприносе. Ако би се дато право и уградиле у прописе из области социјалне заштите, ово не би било могуће без консултације с кантонима. Имајући у виду све наведено, Федерално министарство је става да је ово питање сврсисходно рјешавати кроз будуће измјене и допуне релевантних прописа.

Седмог септембра 2020. Омбудсмани подносе Иницијативу за измјене и допуне Закона о раду Федерације БиХ. У предметној иницијативи је, поред свега претходно изнесеног, изложен став Омбудсманима да је неопходно ријешити ово питање, односно, омогућити усвојиоцима право на плаћени допуст – право на накнаду плате за вријеме трајања периода прилагођавања. Омбудсмани се руководе најбољим интересом дјетета, и поступају првенствено у циљу обезбјеђења најефикасније заштите права дјетета. У вези с тим, сматрају да питање финансирања овог права није релевантно, а са аспекта заштите права дјетета. Посебно је наглашено да је усвајање најпожељнији и најадекватнији облик заштите дјетета без родитеља/одговарајућег родитељског старања, јер се тако заснива сроднички, родитељски однос између усвојиоца и усвојеника, који ће у свему замијенити крвно сродство. Омбудсмани 27. новембра 2020. заступају акт који садржи изјашњење Владе Федерације БиХ, односно Федералног министарства рада и социјалне заштите. Из овог акта произилази

² Службене новине Федерације БиХ, бр. 19/17;

³ Службене новине Федерације БиХ, бр. 36/99, 54/04, 39/06, 14/09 и 45/16;

⁴ 01/4, 02/4-49-1363/17;

⁵ 03-30/11-1779/17 ИК;

сљедеће: Иницијатива Институције омбудсмана за људска права Босне и Херцеговине тренутно није прихватљива. Образложење оваквог става Владе Федерације БиХ садржи све што је претходно истакнуто актом од 28. јула 2020. Имајући у виду све изнесено, Омбудсмани су констатовали да је евидентно да постоји спремност надлежних тијела да се ово питање ријеша и законски регулише у што краћем року. Ипак, оно што не иде у прилог ефикасном и брзом поступању јесте хетерогени систем у Босни и Херцеговини који је условио постојање неколико неједнаких одредби на нивоу ентитета и државе, а које регулишу исту област. Како је већ јасно из навода Федералног министарства, отежавајућа околност јесте питање финансирања овог права. Иако Омбудсмани не заузимају исти став, разумљиво је да је ово питање тренутно још једна препрека при остваривању овог права. Омбудсмани изражавају наду да ће се све препреке у што краћем року успјешно савладати, те да ће заштита и остваривање права и слобода дјете у сваком случају остати на првом мјесту. У складу са свим наведеним, предмет је затворен, а конкретан примјер био је представљен у Годишњем извјештају о активностима Институције омбудсмана за људска права Босне и Херцеговине за 2020. годину.

Омбудсмани су 24. марта 2022. године запримили акт Парламента Федерације Босне и Херцеговине, Представничког дома, а којим се обавјештавају да су закључком прихватили иницијативу за измјене и допуне Закона о раду Федерације Босне и Херцеговине, а за реализацију закључка задужена је Влада Федерације Босне и Херцеговине.

Омбудсмани су одлучили да се поново региструје предмет и да се поново обрате Федералном министарству рада и социјалне заштите како би се „*пратила*“ реализација закључка Парламента Федерације Босне и Херцеговине. Надлежно министарство актом број: 03-30/11-1324/22 АГ од 9. маја 2022. године доставља информације да је Влада Федерације Босне и Херцеговине приликом разматрања иницијатива упућених у парламентарну процедуру препознала потребу да се усвојиоцима омогући да се током обавезног „адаптационог периода“, који је прописан Породичним законом Федерације Босне и Херцеговине у потпуности посвете малољетном дјетету које усвајају, остваре с њим квалитетну емотивну везу и на тај начин задовоље потребе и интресе малољетног дјетета, те му олакшају привикавање на породицу. Сходно наведеном, изражена је спремност да се ријеша поменуто питање, те у наведеном смислу иницирају измјене и допуне релевантних прописа и исте упуте у парламентарну процедуру. Наводе да је Влада Федерације Босне и Херцеговине у међувремену разматрала иницијативе које су се односиле на наведено питање, на својој 222. сједници одржаној 14. маја 2020. године, те утврдила Приједлог закона о измјенама и допунама Закона о раду, а којим нису могла бити обухваћена друга питања, јер је постојала неодложна потреба за уређивањем само одређених института у вези с организацијом рада код послодавца усљед стања несреће узрокованог појавом коронавируса. С тим у вези, питање увођења права усвојиоцима на плаћено одсуство током „адаптационог периода“ требало би да се разматра кроз наредне измјене и допуне релевантних прописа.

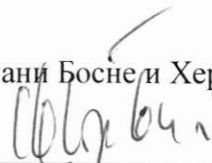
Уважавајући Закључак Представничког дома Парламента Федерације Босне и Херцеговине, број 01-02-1657/20 од 8. децембра 2021. године којим је јасно прихваћена Иницијатива Омбудсмана и задужена Влада Федерације Босне и Херцеговине за израду наведеног прописа, Омбудсмани желе упознати Парламент Федерације Босне и Херцеговине с

одговором надлежног ресорног министарства, а копирани примјерак акта број: 03-30/11-1324/22 АГ од 9. маја 2022. године у прилогу овог акта достављају.

Омбудсмани позивају Парламент Федерације Босне и Херцеговине да размотре сваку могућност да у оквиру своје надлежности предузму активности како би се пронашло најбоље рјешење у конкретном случају, а све у циљу заштите интереса дјете.

С поштовањем,

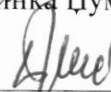
Омбудсмани Босне и Херцеговине:

Др Љубинко Митровић

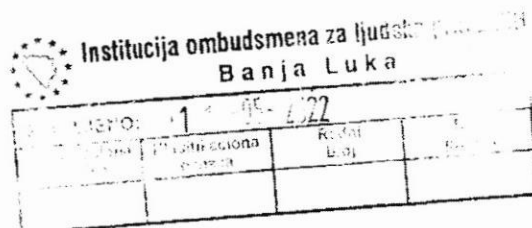

Др Јасминка Џумхур

Нивес Јукић

Broj: 03-30/11-1324/22 AG
Sarajevo, 09.05.2022. godine

BOSNA I HERCEGOVINA
INSTITUCIJA OMBUDSMENA ZA
LJUDSKA PRAVA BOSNE I HERCEGOVINE
n/r gđa. Aleksandra Marin Diklić, pomoćnica Ombudsmena
ul. Jovana Surutke 13
78000 Banja Luka

PREDMET: Informacija, dostavlja se

U vezi Vašeg akta broj: Ž-BL-01-222/22 od 13.04.2022. godine, sa aspekta nadležnosti ovog ministarstva dostavljamo informaciju kako slijedi:

Vlada Federacije Bosne i Hercegovine je prilikom razmatranja odgovarajućih inicijativa upućenih u parlamentarnu proceduru prepoznala potrebu da se usvojiteljima omogući da se tokom obaveznog „adaptacionog perioda“, koji je propisan Porodičnim zakonom Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, br. 35/05, 41/05 i 31/14), u potpunosti posvete maloljetnom djetetu koje usvajaju, ostvare s njim kvalitetnu emotivnu vezu i na taj način zadovolje potrebe i interese maloljetnog djeteta, te mu olakšaju privikavanje na novu porodicu. Shodno navedenom, izražena je spremnost da se riješi pomenuto pitanje, te u navedenom smislu iniciraju izmjene i dopune relevantnih propisa i iste upute u parlamentarnu proceduru.

Međutim, prilikom razmatranja načina realizacije pomenutog pitanja, ustanovljeno je da je u konkretnom slučaju potrebno napraviti odgovarajuće analize i dodatne procjene uticaja propisa, s obzirom da se radi o sistemskom pitanju u nadležnosti više institucija koje se ne može riješiti kroz izmjenu ili dopunu jednog propisa. Naime, ukoliko bi se kroz radno zakonodavstvo i utvrdilo pravo na plaćeno odsustvo usvojiteljima za vrijeme cjelokupnog ili dijela „adaptacionog perioda“ i dalje bi ostalo otvoreno pitanje načina finansiranja ovog prava, odnosno moralo bi se utvrditi na čiji teret bi se isplaćivala naknada plaće za vrijeme korištenja istog. U smislu navedenog, utvrđeno je da se radi o pravu za koje se ne bi nužno moglo smatrati da proizlazi iz stanja socijalne potrebe, zbog čega je upitno da li bi isto moglo biti obuhvaćeno propisima iz oblasti socijalne zaštite, nego bi njegovo finansiranje eventualno moglo biti vezano za one izvore u koje usvojioci, odnosno budući usvojioci redovno uplaćuju pripadajuće poreze i doprinose. Ukoliko bi se pravo usvojitelja na plaćeno odsustvo i ugradilo u propise iz oblasti socijalne zaštite, imajući u vidu da je istim regulisano i

pravo na naknadu za vrijeme porođajnog odsustva, to isto ne bi bilo moguće bez konsultacija sa kantonima, a u skladu sa ustavnom podjelom nadležnosti u ovoj oblasti.

Shodno navedenom, uvažavajući potrebu rješavanja ovog pitanja, ali i moguće teškoće u realizaciji istog, Federalno ministarstvo rada i socijalne politike smatra najsvrsihodnijim da se ovo pitanje rješava kroz naredne izmjene i dopune relevantnih propisa, kojom prilikom bi se razmotrilo i pitanje uvođenja prava usvojitelja na plaćeno odsustvo tokom "adaptacionog perioda".

Iako je Vlada Federacije Bosne i Hercegovine, u međuvremenu od razmatranja odgovarajućih inicijativa koje su se odnosile na navedeno pitanje, na svojoj 222. sjednici održanoj 14. maja 2020. godine, utvrdila Prijedlog Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o radu i isti uputila u parlamentarnu proceduru, napominjemo da navedenim izmjenama i dopunama Zakona o radu nisu mogla biti obuhvaćena druga pitanja, s obzirom da je postojala neodložna potreba za uređivanjem samo određenih instituta u vezi sa organizacijom rada kod poslodavca usljed stanja nesreće uzrokovanog pojavom koronavirusa (COVID-19). S tim u vezi, pitanje uvođenja prava usvojitelja na plaćeno odsustvo tokom "adaptacionog perioda" bi se trebalo razmatrati kroz naredne izmjene i dopune relevantnih propisa.

S poštovanjem,

MINISTAR
Vesko Brlijača

